

«імпровізація», «нарис», «фрагменти», «із щоденника», «новела», «етюд», «ескіз», «соната патетична», «спогади», «зустріч з», «критичні мініатюри», «ювілейний виступ»). Можна констатувати, що жанрова система М. Чернявського відзначається значною повнотою.

М. Чернявський не стояв осторонь художніх шукань свого часу. Разом із М. Коцюбинським він дбав про збагачення української літератури новою тематикою і проблематикою, засвоєння певних модерністичних здобутків. Письменник, представник неореалізму, обстоював синтез різних художніх напрямів – традиційних і модерністичних. В основі його художніх пошуків лежала думка про те, що кожна тема і проблема потребує віднайдення доречної жанрової форми задля виразнішого донесення авторського задуму до читача.

ЛІТЕРАТУРА

1. Історія української літератури: у 12 томах. Т.7. Книга друга / за редакцією Лариси Мороз. Київ: Наукова думка, 2021. С. 317.

***Наталія Семчишин,**
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка
студентка 4 курсу
факультету філології і журналістики
Науковий керівник:
к. філол. наук, доцент Т. Скуратко*

ЖАНР ТРАВЕЛОГУ В ТВОРЧОСТІ НАДІЇ СЕНЬОВСЬКОЇ

В українському літературознавстві жанр тревелогу аналізується як частина нефікційної прози [1, с. 1]. Для тревелогів характерним є вільний виклад текстового матеріалу (опис подорожі, передача інформації через спостереження та використання емоційно-експресивної лексики).

Надія Сеньовська, авторка книг різних жанрів, таких як «Акацієвий рай» (2013), «Поради роз(за)губленим» (2015), «Філософія від дітей до дорослих» (2015), «Оптимістичні подорожі довоєнною Україною» (2016), «Педагогіка без цензури» (2016), «Селфі» (2017), «Віршики для Радусі» (2017), «Прокляття Лади» (2017), «Війна і те, що після» (2018). У жовтні 2021 року розпочала реалізацію волонтерського освітнього проєкту «Патріотичні й небайдужі» у Тернопільській області [5], а у вересні 2023 року – «Україні потрібен кожен» [5].

Важливе місце у творчому доробку Надії Сеньовської відводиться жанру травелогу («Оптимістичні подорожі довоєнною Україною» [4]). Травелоги Надії Сеньовської відповідають жанровим канонам, адже у книзі «Оптимістичні подорожі довоєнною Україною» відтворено подорожі та мандрівництво авторки довоєнною Україною, щире захоплення авторкою красою рідного краю. Книга «Оптимістичні подорожі довоєнною Україною» Надії Сеньовської представляє собою цікавий зразок сучасного травелогу, який поєднує в собі елементи нефікційної прози, емоційний наратив та особистий погляд авторки на світ навколо. Травелоги авторки відзначаються відвертістю та щирістю оповіді, а також вдало підкреслюють унікальний стиль авторки.

У травелогах Надії Сеньовської із книги «Оптимістичні подорожі довоєнною Україною» спостерігається відсутність прагнення до створення ефекту сценографізму або кадровості, що вказує на відсутність динамізму та наративної вправності. Замість цього, авторка зосереджується на передачі ефекту присутності, що дозволяє читачеві відчути себе «тут і зараз». Використання нетрадиційних виокремлень, розділових знаків та елементів «нової журналістики» створює неповторний стиль та атмосферу твору.

З огляду на саме унікальне поєднання жанрових елементів та авторських «шпильок», які включають у себе сленгізми, звуконаслідування та розкутість у висловлюваннях, «Оптимістичні подорожі довоєнною Україною» відзначаються своєрідністю та оригінальністю.

Композиційно книга «Оптимістичні подорожі довоєнною Україною» складається з одинадцяти самодостатніх подорожніх записок, які не завжди пов'язані між собою за змістом, але разом створюють барвистий та жвавий образ довоєнної України через призму особистих спостережень авторки. Надія Сеньовська вміло поєднує репортажні замітки з цікавими життєвими історіями та гумористичними моментами, створюючи неповторну атмосферу у своїх травелогах.

Наприклад, її своєрідний звіт-оповідь про подорож до Ялти вражає своєю оригінальністю та жвавістю: *«На вокзалі моє самолюбство потішили подруги Тані, які, глянувши на нас із Наталкою, зашепотіли: «А хто з них викладачка?»:-)»* [4, с. 4]. Використання нестандартних пунктуаційних знаків та імітованих смайликів додає тексту живості та емоційної насиченості. Завдяки такому стилю письма, читач відчуває себе у центрі подій, переживаючи кожну пригоду разом з авторкою. Мимоволі виникає бажання відвідати цей куточок України.

Крім того, книга містить живі діалоги та сцени з життя, які переповнені іронією та гумором, наприклад: *«Мій організм не витримав таких стресів і попросився «туди, куди навіть цар пішки ходить». Але місцезнаходження цього об'єкта місцеві тримали в таємниці. Добре, що я вмію читати! За окремими вказівниками визначила напрямок руху. Спустилася сходами кудись наче в криницю. Внизу виявила жадані двері з написом «М/С», які.. підпирала швабра.*

Так, звичайна дерев'яна швабра, на ручці якої було чіткими буквами виведено «ТУАЛЕТ». Добре, хоч із середини цей «кабінет» не на швабру закривався.. :-))» [4, с. 4]. Це додає тексту динамічності та інтриги, роблячи читання захопливим і непередбачуваним. Надія Сеньовська вміло використовує деталі для створення реалістичного зображення, що дозволяє читачеві відчувати атмосферу кожного відвіданого місця.

Жанр травелогу у творчості Надії Сеньовської відзначається також використанням іронії та цих самих «шпильок» у висвітленні поглядів на сучасне українське суспільство. Її діалоги, наповнені витонченими гумористичними зауваженнями та несподіваними репліками, часто пройняті іронією щодо різноманітних аспектів життя. Для прикладу, у п'ятому розділі «МАНІВЦЯМИ ЛУЦЬКА У ПОШУКАХ ЩАСТЯ (звіт про перший день стажування – 28.10.2013 р.)», вона пише: *«Отже, дев'ята тридцять, ми біля головного корпусу Східноукраїнського національного університету імені Лесі Українки. Вражає. Шикарна будівля! І пам'ятник. Чомусь – Шевченка, а не Лесі Українки. Всередині захоплення потроху розсіюється. Таке враження, що єдине нове на цих поверхах - таблички із написами. Заблукати складно! І, звісно, ремонт у тутешньому ректораті» [4, с. 7]. Вони відображають складність та суперечливість сучасної української реальності, а також спонукають до глибшого роздуму над соціокультурними проблемами.*

Отже, у травелогах Надія Сеньовська відображає не лише різноманітність та красу українських куточків, але й власний погляд на соціокультурні процеси, що відбуваються у країні. Травелог у її творчості виявляється не лише як звіт про мандрівку чи опис відвіданих місць, але й як засіб вираження власних думок, емоцій та поглядів на світ. При цьому,

іронічний погляд на сучасні реалії, висміювання негативних тенденцій та глибокі авторські роздуми стимулюють читача до самостійного аналізу та рефлексії над суспільними проблемами. Це своєрідна форма самовираження, де кожна подорож стає можливістю для авторки висловити свої думки про культуру, суспільство, історію. Таким чином, травелог у творчості Надії Сеньовської стає своєрідним майданчиком для вираження власних ідей та цінностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Джигун Л. Жанр літературного травелогу в структурі мемуарів українських еміграційних письменників. Філологічний дискурс: Зб. наук. праць. 2017. Вип. 5. С. 35-48.
2. Зелінська А. В. Тревелоги М. Кідрука в контексті масової української літератури. 2017. URL: https://ukrlit-2017.blogspot.com/2017/02/blog-post_90.html
3. Калинюшко О. Жанрові модифікації травелогу в романі Ольги Токарчук «Бігуни». *Молодий вчений*. 2014. № 6 (09), червень. С. 88- 92.
4. Сеньовська Н. «Оптимістичні подорожі довоєнною Україною». URL : <https://arkush.net/book/593/7>
5. ТНПУ ім. В. Гнатюка: Сеньовська Надія Леонідівна. URL: http://tnpu.edu.ua/faculty/IPP/senovska-nad-ya-leon-d-vna.php?clear_cache=Y
6. Філоненко С. Масова література в Україні: дискурс / гендре / жанр: монографія. Донецьк: Ландон–XXI, 2011. 432 с.
7. Харченко А. Щоденник В'ячеслава Медведя в силовому полі українського модернізму. *Слово і час*. 2006. № 7. С. 44–48.